

Svetujemo, da knjige, ki so v seznamih razdeljene na običajne stopnje, uporabljate **glede na bralne in jezikovne zmožnosti** bralcev:

- B – primerno za otroke med 3. in 6. letom, **tudi še v zgodnjem bralnem obdobju**
- 1. stopnja – primerno za učence 1., 2. in 3. razredov OŠ, **tudi še na 2. stopnji**
- 2. stopnja – primerno za učence 4., 5. in 6. razredov OŠ, **tudi še na 3. stopnji**
- 3. stopnja – primerno za učence 7., 8. in 9. razredov OŠ, **tudi za srednješolce**

Mentorji sezname vsekakor **dopolnjujte** tudi z drugimi knjigami iz preteklih let in predvsem z novostmi. Po svoji strokovni presoji jih **prilagodite zmožnostim** mladih bralcev, izbirajte in dodajajte pa jih tudi **po njihovih zanimanjih in željah**.

Seznami knjig so pripravljene s pomočjo *Priročnikov za branje kakovostnih mladinskih knjig*, ki jih pripravlja Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo pri Mestni knjižnici Ljubljana (<http://www.mkli.si/prirocnik/item/451>), in z dovoljenjem PCMKK pri MKL.

Naravoslovje

Braun, Christina; Diehl, Ute; Diemer, Monika: ***Knjiga za male raziskovalce: doživite naravo z igro in s poskusi.***

Prev. Majda Travnik Vode. Ilustr. Martina Badstuber. Spr. beseda Dušan Krnel. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012, 155 str.

| 5 | 1. stopnja | [ODLIČNO] | navodila za ustvarjanje, priročnik, spremna beseda | narava, poizkusi

Poučna knjiga treh nemških avtoric o raziskovanju narave je namenjena predšolskim otrokom, da skupaj s starši, prijatelji ali vzgojitelji odkrivajo naravo, jim omogočajo prve stike in odnose z njo, opazujejo naravne pojave ter izvajajo prve preproste praktične poskuse (seveda s pomočjo odraslih). Knjiga je zasnovana tako, da so raziskovalne naloge prilagojene starosti (mali raziskujoči hroščki – dvoletniki, drzne male žabe – triletniki, pametne zvedave miške – štiriletniki in pretkani mali tigri – pet- in šestletniki), s pomočjo katerih spoznavajo rastline, živali, tehniko, fizikalne zakone ... Tako se lahko otroci npr. naučijo narediti herbarij, posaditi krešo ali slikati z vodnimi kapljicami ter preko teh spoznanj spodbujajo svojo pozornost, pridobivajo naravoslovno jezikovno izražanje, zanimanje za naravne pojave in pozitivno naravnost do narave. Knjiga je namenjena prebujanju radovednosti in otroške ustvarjalnosti skozi prve stike z naravoslovjem. (PP)

Dinwiddie, Robert: ***Drobci znanosti: vse, kar morate vedeti o znanosti, v majhnih in lahko prebavljivih porcijah.***

Prev. Andrej Tomše. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2010, 176 str.

| 5 | 3. stopnja | [ODLIČNO] | narava, znanost

Zelo zgoščena enciklopedija pred bralci razgrinja najpomembnejše teme sodobne znanosti – od atomov in vesolja do pandemij in genov. Razdeljena je na tematska poglavja (Energija, Geni itn.) in problemska podpoglavja (Oblike energije, Kaj so geni?, Kloniranje itn.), katerim sta navadno namenjeni dve strani (izjemoma pa tudi štiri). Kljub zgoščenosti knjiga ne temelji na nizanju dejstev, temveč na razlagi temeljnih pojmov in procesov, od nastanka strele pa do odkrivanja črnih lukenj. Pri tem se avtor osredotoča na natančnejšo razlago pomembnih procesov (npr. naravne selekcije) in osvetlitev »peročih« tem (jasno in objektivno niza argumente za poizkuse na živalih in proti njim), ne ustavi pa se niti pri zahtevnejših temah, kakršna je npr. posebna relativnostna teorija. Pri težjih in zapletenejših temah (npr. pri kvantni mehaniki) je celovita razlaga na dveh straneh seveda nemogoča, zato se avtor ustavi pri shematskem prikazu izbranega problema ter pri točnem in natančnem nizanju preostalih dejstev. To najverjetneje zadostuje, da mladim bralcem razjasni

osnovne pojme, postavi trdno osnovo za njihova nadaljnja razmišljanja in jih navduši za katero izmed bolj tematsko usmerjenih besedil. Temeljno vlogo pri predstavitvi imajo številne, izjemno pregledne avtorske ilustracije. Celotna struktura knjige – od delitve poglavij do uporabe in postavitve ilustracij – je pregledna in poenotena, zato nenazadnje zagotavlja tudi estetski užitek. (TB)

Goldsmith, Mike: **Znanost v 30 sekundah.**

Prev. Niki Neubauer. Ilustr. Melyvin Evans, Marta Munoz. Ljubljana: Družina, 2014, 96 str.

| 5 | 3. stopnja | [ODLIČNO] | naravoslovje, znanost

Zbirka prinaša izbrano znanje s področja znanosti in znanstvenih teorij ter Zemlje. Čeprav zelo zgoščene, so posamezne teme predstavljene točno in smiselno. Vsaka tema je predstavljena na dveh straneh, pri čemer eno od strani zajema opis, drugo pa shematska razlaga. Del opisa je tudi enosekundni povzetek, ki izpostavi najpomembnejše, a glede na zgoščenost težko deluje sam. Nekateri opise dopolnjujejo še domišljene in zabavne triminutne naloge. Posamezni tridesetsekundni okviri so združeni v poglavja, ki jih spremljajo slovarčki in uvodniki, ki umestijo predstavljeno znanje (na primer opisi posameznih obdobij v razvoju znanosti, iz katerih izhajajo predstavljene znanstvene teorije). Zbirka je zelo dobro oblikovana, tekst spremljajo številne ilustracije in shematski prikazi, brez katerih posameznih tem ne bi bilo mogoče nazorno razložiti v 30 sekundah. Zelo zgoščen, zabaven in domišljen prikaz, ki mladim bralcem sicer ne bo prinesel izčrpnega poznavanja tem, podal pa bo nekaj splošnega znanja in občutek o naravi tematike (na primer o delovanju in pomenu znanosti) ter jih morda navdušil za nadaljnje spoznavanje teme. To omogoča tudi nabor leposlovja, stvarne literature, videoposnetkov, spletnih strani in aplikacij na koncu knjige, ki je prilagojen slovenskemu bralcu, saj poleg del v angleščini vsebuje tudi nekaj zelo dobrih izvirnih slovenskih in prevedenih del. (TB)

Oftring, Bärbel: **Gremo v gozd!: 88 namigov za odkrivanje in doživljanje gozda.**

Prev. Barbara Vitez. Olševak: Narava, 2012, 92 str.

| 5 | 2. stopnja | [ODLIČNO], fotografije, priročnik | gozdovi, narava

Poučna knjiga nam skuša pokazati, da je narava zabaven, prijazen in vznemirljiv prostor za ustvarjalno in kakovostno preživljanje prostega časa, zdrav in aktiven razvoj, poleg tega pa se v njej lahko še veliko naučimo. V gozdu lahko najdemo raznovrstne živali, rastline in ostale gozdne dobrine, o katerih morda ne vemo prav veliko. Prav v ta namen je avtorica zasnovala pričujočo priročno knjižico, ki je namenjena vsem družinskim članom, saj se v njej skriva 88 namigov, kako lahko celotna družina na zabaven način odkriva in doživlja skrivnosti gozda v vseh letnih časih. Otrokom lahko pokažemo, kako prepoznati živalske sledi, pomladanske cvetlice, kako nevsiljivo opazovati živali, poiskati užitne gobe ali jih naučimo, kaj pomenijo oznake na drevju. Poskusite, otroci bodo zagotovo uživali. (PP)

Saan, Anita van; Haag, Holger; Stichmann Marny, Ursula: **Moj prvi vodnik po živalskem in rastlinskem svetu.**

Prev. Špela Novak. Kranj: Narava, 2013, 256 str.

| 5 | 2. stopnja | [ODLIČNO], fotografije, priročnik | rastline, živali v naravi

Zelo dobro domišljen, oblikovan in urejen vodnik, ki bo otrokom pomagal prepoznati živali, ki jih srečujejo v svojem vsakdanjem okolju. Razlage so natančne in razumljive, ključ za prepoznavanje živali je lahko obvladljiv, ilustracije pa so estetske in nazorne. Odločitve, katere podatke o posameznih živalih vključiti v omejeni prostor, namenjen posamezni živali, se zdijo dobro premišljene, podatki (opis živali, posebnosti, kje jo najdemo, "Si vedel?") pa so pregledno razvrščeni. Pohvaliti gre tudi prenos iz nemškega v slovenski prostor, saj so zapisi pri posameznih živalih smiselno dopolnjeni (prevajalec in urednik sta se tako odločila, da na primer tjulenj ostane v knjigi, a je pri njegovem opisu razloženo, da ga v našem morju ni, ter hkrati pojasnjeno, kje ga najdemo), je pa, zaradi razlike med nemškim in slovenskim okoljem, del o obrežju in morju za slovenske bralce

najmanj uporaben, saj nekaterih živalskih ali rastlinskih vrst, ki jih najdemo v sredozemskem morju, v knjižici ni. Pri opisu drugih okolij je teh odstopanj zelo malo. Zelo dobrodošla knjižica, ki med tovrstnimi izdajami vsekakor izstopa po svoji kvaliteti in uporabnosti. (TB)

Steinfeld, Lena: **Zemlja**.

Prev. Branka Fišer. Ilustr. Ute Simon. tržič: Učila International, 2013. (Mali radovednež), 26 str.
| 5 | 1. stopnja | [ZELO DOBRO], slikanica kartonka, zavihki | ekologija, narava, Zemlja

Založba Učila International prinaša prevode nemške zbirke poučnih knjig Wirklich Schlau, v originalni izdaji namenjene predšolskim otrokom. Sledeč željam in potrebam ciljne publike, so knjige oblikovane kot kartonke, z obilico zavihkov ter zelo živahnimi, simpatičnimi in nazornimi ilustracijami. Teme so dobro izbrane in razložene, pohvaliti gre predvsem natančne in točne razlage, ki ne podcenjujejo mladih bralcev. Je pa besedišče na marsikaterem mestu po nepotrebnem zelo zahtevno (uporabljajo se na primer izrazi molzna enota, krmilna naprava, lemež, fagociti, vodne mase), uvedenih je veliko novih izrazov, ki pogosto niso dodatno razloženi. Odlična knjiga za branje s starši, ki ponudijo še kakšno dodatno razlago ali kakšen tuj, strokoven izraz nadomestijo z domačim. (TB)

Vogt, Richard Carl: **Deževni gozd**.

Prev. Samo Kuščer. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2012. (Pustolovec), 64 str.
| 5 | 2. stopnja | [ODLIČNO], fotografije | deževni gozd

Zbirka Pustolovec nadaljuje s kvalitetno predstavitvijo otrokom zanimivih tem, tokrat predvsem iz živalskega sveta. Knjige konceptualno nadaljujejo tradicijo "klasičnih" mladinskih enciklopedij, kvaliteta predstavitve pa jih nedvomno ločuje od poplave tovrstnih zbirk. Vse knjige so razdeljene na dela "pregledno" in "natančno" ter tako prinašajo smiseln preplet preglednega in poglobljenega znanja. Takšen pristop je zelo primeren za prikaz živalskih razredov (na primer žuželk in pajkov ali plazilcev), kjer so v delu "pregledno" predstavljene posamezne lastnosti razreda, v delu "natančno" pa najbolj zanimive vrste iz predstavljenega razreda (npr. metulj monarh). Nekoliko manj samoumevna, čeprav še vedno posrečena je bila ta razdelitev v delu Deževni gozd, kjer so v delu "pregledno" predstavljene splošne lastnosti deževnih gozdov in rastlinje, v delu "natančno" pa, sicer nadalje pregledno na razrede razdeljeni, živalski svet. Vsak del zaključuje slovarček "strokovnih" izrazov, ki so smiselno izbrani in jasno razloženi. V delu Ognjeniki in potresi se tako mladi bralec postopoma seznanja s številnimi, a za razumevanje tematike potrebnimi, strokovnimi izrazi, hkrati pa lahko v tekstu razložene pojme, če morda poglavij ne bere linearno, ali pa si novih izrazov ob prvi razlagi ni zapomnil, najde tudi v preglednem slovarčku. Največja prednost zbirke je poudarek na razumevanju, ki nadomešča zgolj faktografijo, bogato slikovno gradivo pa naredi zbirko privlačno, a hkrati ni samo sebi namen, saj je primerno povezano z besedilom, jasno in nazorno. (TB)

Zorec, Miha: **Zabavna naravoslovna delavnica**.

Ilustr. Miha Zorec. Fotogr. Miha Zorec. Grosuplje: Knjigca, 2013, 95 str.
| 5 | 2. stopnja | [ZELO DOBRO], navodila za ustvarjanje | naravoslovje

Knjiga združuje številne poizkuse, ki jih otroci ob pomoči staršev ali učiteljev lahko izvedejo doma ali v šoli, nekoliko starejši otroci pa se jih lahko lotijo kar sami. Poizkusi so dobro izbrani, večinoma za njihovo izvedbo potrebujemo le pripomočke, ki jih najdemo doma, otrokom pa prikažejo nekaj najbolj vsakdanjih in zanimivih zakonov narave. Poizkusi so nazorno, razumljivo in točno razloženi in pospremljeni z nazornimi fotografijami, ki omogočajo njihovo pravilno izvedbo. Na fotografijah najdemo tudi simpatični lutki, katerih vloga pa ni povsem jasna (lutki sta predstavljeni na prvi strani, nato pa avtor v tekstu le še enkrat omeni t. i. Ančko). Knjiga se deli na dva dela: v prvem so predstavljeni poizkusi, v drugem delu ("Strani za radovedneže") pa so nekateri poizkusi še dopolnjeni. Avtor v uvodniku pojasni, da osnovni namen knjige ni poučevanje, temveč na zabaven način približati naravoslovje in tehniko otrokom in njihovim staršem, zato so nekatere natančnejše razlage

prestavljene v drugi del. A načini dopolnitev so zelo različni, umestitev na konec knjige pa nekoliko kaotična. Dopolnjeni so le nekateri izmed poizkusov, vrstni red dopolnitev pa ne sledi vrstnemu redu dopoljenih poizkusov, predstavljenih na začetku knjige. Večja konsistentnost, z enako mero razlag v prvem delu pri vseh poizkusih in natančnejšo opredelitvijo, kaj v drugi del sploh spada, bi prav tako doprinesla k bolj dodelanemu, celovitemu konceptu knjige. Zelo vprašljiva pa je odločitev za obliko izdaje z zelo tankimi platnicami, ki skorajda spominjajo na revialni tisk in se zdijo za knjigo s poizkusi, ki naj bi jo otroci uporabljali večkrat, po možnosti "na terenu", zelo neprimerne. Kljub nekaterim pomanjkljivostim pa je pred bralci simpatičen izdelek, katerega osnovni del – predstavitev poizkusov – je dobro domišljen in bi lahko ob pomoči staršev in učiteljev marsikateremu otroku razprl zanimivosti naravoslovja. (TB)

Pripravila: mag. Tilka Jamnik